

Zpráva ze zahraniční pracovní cesty			
Účel cesty:	Setkání IMPEL Waste & TFS NCP Best Practice Meeting 2023		
Místo konání:	Záhřeb	Země konání:	Chorvatsko
Den odjezdu:	30. 6. 2023	Den návratu:	1. 6. 2023
Účastníci cesty:	Martin Zemek, ČIŽP ŘDT, OOH		

Výsledky a průběh setkání IMPEL Waste & TFS NCP Best Practice Meeting 2023

31. května až 1. června 2023, pořádáné v Záhřebu, Chorvatsko.

Cílem setkání zástupců National Contact Point - NCP (národní kontaktní body) bylo usnadnit výměnu, sdílení a diskuse o zkušenostech a osvědčených postupech souvisejících s prosazováním evropského nařízení o přepravě odpadů (WSR) a s rozvojem portfolia projektů IMPEL Waste & TFS. Program setkání byl navržen tak, aby odpovídal těmto cílům a podporoval aktivní účast a spolupráci mezi účastníky.

Den 1 - středa 31. května 2023

Předsedající: Martin Zemek, Česká republika

Zasedání zahájila vřelým přivítáním a úvodním slovem vedoucí oddělení Inspekce životního prostředí, mezinárodní spolupráce a podpory praxe EU, národní koordinátorka IMPEL pro Chorvatsko, a za IMPEL Martin Zemek společně s dalším členem týmu W & TFS NCP. Následovalo představení členů, které poskytlo účastníkům možnost vzájemně se seznámit.

Zástupkyně Státní inspekce životního prostředí Chorvatska spolu s kolegou ve své prezentaci zasvěceně pohovořili o práci Inspekce ochrany životního prostředí při dozoru nad přeshraničními zásilkami (TFS) v Chorvatsku. Popsali některé z případů nelegální přepravy, např. práci zločinecké skupiny působící v Itálii, v Chorvatsku a v dalších zemích, která zorganizovala nelegální přepravu tisíců tun odpadu, nesprávně označeného jako plast a textil z ekologického seznamu, z Itálie do Chorvatska, kde byl nelegálně zlikvidován a spálen. Na této události bylo popsáno falšování přílohy VII a demonstrován další postup v případě, kdy proti bylo organizátorům zahájeno trestní řízení, včetně jednoho úředníka místního úřadu odpovědného za vydávání povolení. Národní kontaktní místa z jiných zemí (Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Česká republika, a dal.) na příklad reagovala a zmínila, že mají zkušenosti s podobnými případy vč. shodného modus operandi, a to především s odpady dovezenými z Itálie nebo z Německa. Konstatovali, že za nelegální přepravu jsou odpovědní jak vývozci, tak příjemci. Shodli se na tom, že spouštěčem těchto přeprav je na jedné straně značný zisk pro příjemce a na druhé straně úspora nákladů vynaložených na řádné nakládání s odpady pro vývozce. Navrhli, aby se touto problematikou zabýval IMPEL Waste/TFS, např. na konferenci 4 Networks. Důležitou roli při nelegální přepravě hraje také schengenský prostor a omezené možnosti silničních kontrol. Dobře navázaná spolupráce se Slovinskem je velkou pomocí při koordinaci a usnadnění kontrol přepravy v Chorvatsku.

Poté následovala prezentace zástupkyně NCP Polska. Představila systém elektronického dohledu nad přepravou provozovaný celní správou. Hlavními cíli systému, uvedla, jsou boj proti šedé ekonomice a daňovým podvodům, změna přístupu ke kontrole - přechod od kontroly dokladů k fyzické kontrole přepravy v reálném čase. Dále zmínila, že od února 2022 podléhá přeprava odpadů postupům podle nařízení (ES) č. 1013/2006 (dovoz a tranzit) a pro upřesnění dodala, že systém přepravy je napojen na GPS systém řidiče. Společnost dovážející odpad potvrdí převzetí odpadu „uzavřením“ přepravy

v systému a v tomto systému také existuje možnost přepravu odpadů ověřit. Později, v rámci jednání, byly prezentovány např. nelegální případy dovozu stavebního odpadu a odpadní zeminy z Německa. Nebo případ plastového odpadu uvedeného jako B3011 (jednoduchý polymer) z Velké Británie pro přechodnou operaci (R12), která nenavazuje na operaci R3 v Polsku. Vzhledem k tomu, že nebyl povolen žádný proces R3 a R3 měl být prováděn v zařízení v Německu (klasifikace navržená GIOŠ byla Y48), byla proto tato operace považována za nelegální přepravu.

Zasedání pokračovalo prezentací zástupce Velké Británie. Příspěvek byl zaměřen především na Reformu předpisů o přeshraničních zásilkách v oblasti zavedení poplatků za zásilky ze Zeleného seznamu a další relevantní změny jako jsou povinná digitální podávání informací o zásilkách, další požadavky na informace o zásilkách GLW (vč. informací o průběžném a konečném využití) atd. Byla představena první strategie mezinárodního zapojení EA věnovaná odpadům (výměna úředníků, aktivní role v BC COP - Agentura pro životní prostředí se zúčastnila, aby poskytla Defře technickou podporu v různých tématech).

Kontaktní osoba za Německo představila provádění kontrol vývozu odpadů Státním ministerstvem životního prostředí, klimatu, energetiky a zemědělství (BUKEA) v hamburském přístavu. Prezentující uvedl, že přestože se priority celních orgánů v poslední době přesunuly do jiných oblastí, bylo za 8 měsíců provedeno 372 kontrol kontejnerů. Dále prezentoval různé případové studie a zkušenosti s vývozem odpadu uvedeným na Zeleném seznamu do třetích zemí.

I další národní kontaktní místa se zkušenostmi s přístavními kontrolami se shodla na tom, že se zdá být běžným modus operandi, že celní deklarace z hlediska místa určení odpadu se liší od skutečného směřování. Toto směřování lze nalézt v konosamentu (náložní list – „bill of lading“, který není součástí celního prohlášení). Také kódy HS se mohou v celním prohlášení od konosamentu lišit.

Zástupce Švýcarska představil novou švýcarskou povinnost platnou od roku 2022. Podle dosavadní národní legislativy podléhá odpad uvedený na Zeleném seznamu oznamovací povinnosti. Odpady, které jsou uvedeny na Zeleném seznamu OECD a jsou dováženy nebo vyváženy za účelem využití, nemusí být oznamovány. To je do značné míry v souladu s ustanoveními článků 38 a 44 nařízení (ES) č. 1013/2006. Podle nových vnitrostátních ustanovení však lze odpady označené v Národním seznamu odpadů jako „ostatní odpady podléhající kontrole“ vyvážet nebo dovážet pouze se souhlasem FOEN (použité pneumatiky, elektrozařízení, kabely, OEEZ/EEEP, kuchyňské oleje, zpětně odebraný asfalt). Švýcarsko by uvítalo zpětnou vazbu k tomu, zda se dovoz nebo vývoz výše uvedených odpadů ze Zeleného seznamu určených k využití musí oznamovat příslušným orgánům, anebo příslušným orgánům postačí seznam vydaných oznámení.

Diskuse u kulatého stolu poskytla účastníkům příležitost podělit se o své postřehy, vznést dotazy a zapojit se do smysluplného dialogu.

- Zaměřila se na různé aspekty související s problematikou klasifikace odpadů a zahrnovala témata, jako je klasifikace odpadních baterií, klasifikace RBP/SRF, klasifikace odpadních pneumatik/gumových směsí, parafín/uhlovodíkové vosky, použité kávové pody, lékařské obličejové masky, elektrozařízení a náhradní díly a trestní řízení při klasifikaci odpadů.
- Nejvíce se zástupci NCP zajímali o náhradní díly z vozidel ELV a také o nákladní vozidla/nákladní automobily - Pokyny korespondentů č. 9 (CG9, Přeprava odpadních vozidel) se touto problematikou nezabývají. Řešením by mohla být změna této CG9. Nicméně bylo zmíněno, že v této fázi se to nezdá být možné vzhledem k prioritám EK zaměřeným na obecné postupy a WSR v revizi. Bylo dohodnuto, že je třeba vytvořit technický návod, což by mohl být námět pro nový projekt IMPEL Waste/TFS. Diskutována byla také problematika baterií - nejen

klasifikace, ale také vývoz použitých akumulátorů k renovaci (použitých pro jiné použití, pro solární panely apod.).

- Česko prezentovalo aktuální případy s dovozem LD strusky (struska z výroby železné oceli) z Rakouska do ČR pro stavební účely. Vzhledem k tomu, že materiál obsahuje vysoké množství těžkých kovů a převzetí co největšího množství tohoto materiálu i pro skladování po neznámou dobu na mnoha různých místech bez zajištění nezávadného využití s sebou nese značné riziko, bude nyní Česká republika požadovat dovoz tohoto materiálu podle basilejského kódu AA010 (postup PIC).

Den byl zakončen procházkou po Záhřebu a společenskou večeří, která nabídla příjemnou a uvolněnou atmosféru pro další navazování kontaktů a neformální diskuse.

Den 2 - čtvrtek 1. června 2023

Předsedající: zástupkyně Velké Británie

Druhý den byl zahájen aktualizacemi projektů ze strany projektových manažerů nebo členů projektových týmů.

Prezentace holandského zástupce na téma projektu Ship Recycling (Recyklace lodí)

- Představila nedávné akce, aktuální výsledky a výstupy. Jasně sdělila, že v některých rozvojových zemích Asie existují problémy s prosazováním SRR z důvodu změny vlajky, z důvodu složité problematiky související s přírůsky/náklady na vrakování/vyplouvání lodí. Informovala o vypracovaném dokumentu s pokyny (WSR/SRR) pro zúčastněné strany, o dalších plánovaných aktivitách v roce 2023, např. o setkání s Evropskou komisí ohledně hodnocení SRR, posílení spolupráce s dalšími sítěmi během konference 4 Sítí v Římě, studijní návštěvě Turecka aj. Projekt bude ukončen v roce 2024. V současné době nebude potřeba v roce 2025 na projekt navazovat, nicméně je třeba zachovat spolupráci mezi námořními orgány a orgány životního prostředí.

Prezentace zástupce Velké Británie o aktuálních informacích k projektu SWEAP a k projektu Enforcement actions (Donucovací opatření)

- V rámci projektu již proběhla řada aktivit - školení, výměny, GPS trackery, vývoj aplikací pro hlášení atd.
- Je zpracováván požadavek na pravidelné zasílání zpráv o kontrolách.
- Doba trvání programu SWEAP byla, z důvodu pandemie, na žádost prodloužena o jeden rok, do června 2024.
- Novinkou je změna: od října do prosince 2024 dojde k přijetí projektu Donucovací opatření zpět mezi interní projekty IMPEL), od ledna 2025 do prosince 2027 bude projekt figurovat v rámci ET IMPEL Waste/TFS. Ve skupině NCP panuje obecná shoda na pokračování aktivit v oblasti prosazování v rámci IMPEL a bude třeba zpracovat některé nové nápady týkající se prosazování: zaměření na modus operandi, přepravní řetězec, cílenější skupiny pro společné inspekce a navázání spolupráce v oblasti prosazování, repatriace odpadů v rámci EU (např. získání zástupců vyvážejících a dovážejících zemí na základě jejich zkušeností s nelegální přepravou a repatriací) atd.

Švédsko prezentovalo aktivity v projektu The Big/Little TFS (Velký/malý TFS)

- Byla dokončena 1. část - Zpráva. Ve 2. části se počítá se zpracováním závěrů a návrhů řešení problémů z 1. části. Závěrečná zpráva by mohla být použita pro vývoj nového WSR. Část 2 byla

několikrát odložena. Na podzim roku 2022 se konala zahajovací schůzka. Došlo ale k náhlé změně pracovních priorit vedoucích projektů pro rok 2023. Projekt by mohl pokračovat v průběhu roku 2024 s návrhem obsahu práce: změna orientace na nový WSR, který porovná problémy uvedené v 1. části a zjistí, zda byly dostatečně vyřešeny. Poté bude třeba vypracovat nový ToR na období 2025 - 2027.

Zástupkyně Velké Británie prezentovala aktuální informace o „Účincích mezinárodních omezení přepravy plastového odpadu a výzvách, které přináší Basilejská úmluva o plastovém odpadu“.

- Pomoc inspektorům přepravy odpadů při kontrolách plastových odpadů. Webové semináře jako průběžné fórum pro soustředění diskusí o problémech v oblasti prosazování, které vyplývají z prosazování přepravy plastových odpadů.
- Tato témata byla zdůrazněna v průzkumu projektu v oblastech: zemědělské plasty/zemědělské fólie, dodržování kritérií B3011/EU3011, klasifikace Y48/EU48 vs. „neuvedeno“, konec odpadu, testování chemických látek/POPs v souvislosti s koncem odpadu.
- Městská rada Dublinu ukončí své vedení v prosinci 2023. Probíhají diskuse o novém vedení.
- NCP by rádo pokračovalo v tomto projektu dále, včetně případových studií a klasifikace, případně doplnění pokynů o další příklady, také řešení problematiky nebezpečných plastů (skartace kabelů s ftaláty, stabilizátory olova v PVC atd.). Několik inspektorů také zmínilo, že obchod s plasty se od zavedení čínského zákazu a dodatků Basilejské úmluvy o plastových odpadech změnil. Nyní většinou plasty jako „konečný odpad“ nahradily dříve přepravované „odpadní plasty“. Dalším nápadem je také sdílení údajů o vývozu plastů a obchodu s nimi v rámci EU. Holandská strana představila svých 5 nejvýznamnějších zemí pro dovoz: Indonésii, Turecko, Malajsii, Vietnam a Velkou Británii, Slovinsko uvádí Turecko, Indonésii, Srbsko, Malajsii a Vietnam.

Po aktuálních informacích o projektech proběhla diskuse a jednání o spolupráci. Národní kontaktní body byly vyzvány, aby přispěly novými nápady na projekty a poskytly zpětnou vazbu k probíhajícím projektům. Diskuse a spolupráce mezi NCPs a Řídicím výborem zaměřená na program výroční konference a nápady na projekty přinesla několik nápadů.

Řízení projektů

V této sekci byla stručně představena:

- Zpráva o výzvách v oblasti implementace (průzkum z roku 2021), jejímž cílem bylo identifikovat problémy v oblasti implementace práva EU v oblasti životního prostředí a také překážky v jeho prosazování. Průzkum se zaměřil na praktické výzvy spojené s uplatňováním a prováděním práva životního prostředí odborníky z praxe v celé Evropě. Na základě tohoto průzkumu byly za největší výzvy označeny tyto kategorie: klasifikace odpadů, boj proti organizovanému zločinu a dohled nad nezákonnými činnostmi. A také konkrétní odvětví a procesy, které představují největší výzvy pro prosazování práva: odpady, plasty, OEEZ/EEE a přeprava odpadů v řetězci.
- Návrhy na nové projekty: zaměření na ELV nebo náhradní díly pro nákladní automobily/nákladní automobily, problematika konce odpadu ve vztahu k TFS - plasty, ale i k dalším tokům odpadu, např. textil. Návrh na projekt týkající se plastových obalů, více informací bude sděleno později. Jedním z potenciálních témat byla také směrnice pro klasifikaci baterií nebo solárních panelů pro opětovné použití ve třetích zemích.

Návrhy na nové projekty bude třeba předložit expertnímu týmu na konferenci v listopadu 2023. Žádost zřízení nových nebo navazujících projektových týmů byla adresována národním kontaktním bodům, ty sdělí své návrhy na příští zasedání NCP.

- Stávající projekt – navazující kroky:
 - Operační a strategická práce IMPEL ET WASTE & TFS - výroční konference, zasedání NCP, síťová spolupráce.
 - Enforcement Actions (návaznost na SWEAP)

Účastníci byli rovněž vyzváni, aby navrhli body programu nadcházející výroční konference. Později se o nich diskutovalo také na zasedání Řídící skupiny. Zasedání bylo zakončeno závěrečnými poznámkami, které shrnuly hlavní závěry a vyzdvihly úsilí o spolupráci vynaložené během zasedání. Závěrem lze říci, že setkání o provozní a strategické struktuře expertního týmu IMPEL WASTE & TFS úspěšně splnilo své cíle. Program jednání umožnil produktivní diskuse, sdílení zkušeností a osvědčených postupů a rozvoj projektových nápadů. K celkovému úspěchu setkání přispěla aktivní účast a zapojení všech účastníků. Členové Řídícího výboru vyjádřili upřímné poděkování hostitelské zemi za koordinaci zasedání. Věří, že výsledky tohoto setkání budou mít pozitivní dopad na posílení spolupráce, sladění úsilí v oblasti účinného prosazování evropského nařízení o přepravě odpadů. Sdílené poznatky a nápady na projekty, které vznikly během setkání, posílí portfolio projektů IMPEL Waste & TFS a přispějí k harmonizovanému prosazování přepravy odpadů.

Cestovní zpráva předložena dne: 10. 7. 2023

Zpracoval: Ing. Martin Zemek, Ph.D., vedoucí Oddělení odpadového hospodářství

Schválil: Ing. Lukáš Kůs, ředitel Odboru technické ochrany a integrované prevence